

*Граділь А. А.,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Філологія»
Херсонського національного технічного університету*

*Подвойська О. В.,
кандидат філологічних наук, доцент
Херсонського національного технічного університету*

ХИБНІ ДРУЗИ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК ПРОБЛЕМА МІЖМОВНОЇ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ В ЮРИДИЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ (УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ І НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТИ)

Анотація. У статті розглянуто явище «хибних друзів перекладача» як одну з ключових проблем міжмовної еквівалентності, зокрема в юридичному перекладі. Ця трудність полягає у тому, що лексичні одиниці, які мають зовнішню схожість у двох мовах, насправді несуть різне значення, що часто призводить до хибної інтерпретації тексту та помилок у перекладі. У даній роботі детально розкрито поняття «хибних друзів перекладача», проаналізовано основні труднощі, які вони спричиняють у процесі перекладу, а також запропоновано способи їх подолання. Матеріалом для аналізу слугували терміни правової сфери, а також інформація з наукових та інформаційних джерел, що дозволило комплексно підійти до розкриття теми. Об'єктом дослідження є лексика правової сфери, а предметом – визначення випадків «хибних друзів перекладача» у німецько-українському перекладі. У зв'язку з постійним розвитком мов, зростанням кількості інтернаціоналізмів та глобалізацією, збільшується й кількість потенційних «пасток» для перекладачів, що робить зазначену тему дійсно актуальною. Дослідження у цій галузі сприяють підвищенню обізнаності фахівців, що, у свою чергу, покращує якість перекладу. Від точності передавання змісту залежить ефективність комунікації і уникнення непорозумінь між представниками різних культур і правових систем. Особливо важливо уникати навіть незначних неточностей у перекладі юридичних текстів, адже помилки можуть призвести до юридичних колізій, порушення зобов'язань, втрати прав або виникнення судових спорів. У статті також описано основні види псевдоінтернаціоналізмів, їх характерні риси, а також наведено практичні рекомендації подолання зазначеної перекладацької труднощі. Завдяки порівняльному аналізу глибше розкрито зміст теоретичного матеріалу та виявлено його тонкощі, що дозволило продемонструвати паралелі між німецькою та українською лексикою. Семантичний аналіз допоміг з'ясувати причини розбіжностей у значеннях співзвучних слів у різних мовах.

Ключові слова: хибні друзі перекладача, інтернаціоналізми, псевдоінтернаціоналізми, еквівалентність, мовні паралелі, юридичний переклад.

Постановка проблеми. «Хибні друзі перекладача» – невід'ємна частина перекладацької діяльності, адже вони виникають у різних мовах через спільне походження, запозичення або історичні контакти. Проте з часом їх значення, незважаючи на схоже звучання, розвивалося по-різному в кожній мові, що

призвело до семантичних розбіжностей. Наразі комунікація між різними країнами та культурами стала звичайним явищем, а з огляду на стрімке зростання кількості міжнародних угод, спільних заходів і зустрічей із представниками різних держав, потреба у точному і професійному перекладі стає надзвичайно актуальною, адже від якості мовного посередництва залежить ефективність співпраці та уникнення непорозумінь. Такі тенденції сприяють поширенню інтернаціоналізмів у різних мовах, що водночас підвищує ризик появи «хибних друзів перекладача» і, у свою чергу, вимагає від фахівців особливої уваги та глибоких знань мовної специфіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема «хибних друзів перекладача» є актуальним об'єктом дослідження в сучасному перекладознавстві. Наразі існує велика кількість наукових праць, які розкривають поняття «хибних друзів перекладача», причини їх виникнення, особливості вживання у різних сферах, класифікації та стратегії подолання перекладацьких труднощів, що з ними пов'язані.

Зокрема це праця П. Х. Чамізо Домінгес та Б. Нерліх, у якій запропоновано типологію «хибних друзів перекладача» та досліджено їхню етимологічну, культурну й лінгвістичну природу. Вагомий внесок у вивчення «хибних друзів» у юридичному дискурсі зробила У. Даум, зокрема у питаннях точності та адекватності перекладу фахової правничої термінології. В українському перекладознавстві значну увагу цьому питанню приділяв Т. Р. Кияк. Він звертав увагу на міжкультурну природу явища «хибних друзів перекладача» та окреслював його вплив на міжмовну комунікацію.

У контексті німецько-українського перекладу важливими є напрацювання О. А. Шаблій, яка аналізує семантичну різницю термінів, що мають схожу зовнішню форму. Авторка також наводить приклади юридичних понять, що демонструють труднощі перекладу саме в українсько-німецькому правовому контексті.

Серед новітніх україномовних джерел варто згадати статтю О. І. Панченка, яка висвітлює історичний розвиток проблеми і практичні приклади з перекладацької діяльності. У співавторстві І. В. Тонконог та Ю. О. Ювковецької розглянуто труднощі перекладу інтернаціоналізмів у юридичному дискурсі.

Доповненням до академічних досліджень є інформаційні матеріали від практиків-перекладачів. Наприклад, статті пере-

кладацьких агенцій SkrivaneK GmbH та AbroadLink Übersetzung надають практичні рекомендації для уникнення помилок в реальній перекладацькій діяльності.

Попри велику кількість загальних і типологічних досліджень, що стосуються «хибних друзів перекладача» у різних мовних парах, у контексті українсько-німецького й німецько-українського перекладу, зокрема у сфері юридичного дискурсу, такі праці трапляються рідше.

Мета статті – дослідити явище «хибних друзів перекладача» у німецько-українському юридичному перекладі, виявити основні труднощі, які вони спричиняють, та запропонувати методи їх подолання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Переклад юридичних документів завжди був важливою сферою перекладацької діяльності, адже саме правові тексти регламентують права, обов'язки та правовий статус особи в суспільстві. Останні події, зокрема повномасштабна війна в Україні, лише посилили потребу в якісному та точному перекладі документів через масові міграційні процеси.

Унаслідок прибуття значної кількості громадян України до Німеччини з'явилася необхідність швидкого та ефективного оформлення великої кількості юридичних документів, зокрема заяв на тимчасовий захист, посвідок на проживання, документів, що посвідчують особу, свідоцтв, договорів тощо. Під час перекладу таких текстів особливою складністю можуть становити міжнародні терміни та запозичення, адже їх значення може помилково тлумачитися перекладачем на основі зовнішньої схожості з лексемами рідної мови. У таких випадках йдеться про явище «хибних друзів перекладача» – слів, які мають подібне звучання чи написання, але відрізняються за значенням в українській та німецькій мовах. Це ускладнює процес перекладу та вимагає особливої уваги для забезпечення точності та юридичної коректності текстів.

Щоб краще зрозуміти природу цих мовних явищ, варто звернутися до визначення Т. Р. Кияк: «під мовними паралелями розуміють присутність спільних елементів (зокрема, лексичних) у двох не обов'язково споріднених мовах. Такі мовні паралелі можуть бути випадковими та закономірними. Випадкові лексичні паралелі можуть бути викликані випадковим співзвуччям слів з двох не обов'язково споріднених мов типу ... лат. *habere* та нім. *haben* (хоча слова з обох мов збігаються у значенні, етимологія в них різна) ... Закономірні лексичні паралелі спричинені свідомим запозиченням лексичних елементів однією мовою з іншої» [1, с. 17].

Прикладом закономірних лексичних паралелей є слово «професія», що походить від латинського «*professio*», що означало «визна / офіційне оголошення / заява / офіційно зазначене заняття / професія» [2]. Німецьке слово «*Profession*» має таке саме етимологічне походження: воно запозичене з французької «*profession*», що, у свою чергу, бере початок від латинського «*professio*» [3]. Таким чином, у обох мовах спостерігаємо спільне джерело походження. Водночас варто зазначити, що в сучасній німецькій мові слово «*Profession*» вживається обмежено, тоді як основним відповідником до українського слова «професія» є «*Beruf*». Іншим прикладом закономірної лексичної паралелі є слово «кандидат», яке, як і німецьке «*Kandidat*», походить від латинського «*candidatus*», що дослівно означає «одягнений у біле». «Назва зумовлена тим, що в Римі претендент на посаду повинен був з'являтися одягнутим у білу тогу»

[2]. Проте, хоча обидва слова мають спільне історичне походження і основне значення, у мовах-реципієнтах їх семантика розвинулася дещо по-різному: в українській мові «кандидат» також набув вузького значення наукового ступеня, тоді як у німецькій мові це слово не вживається у такому контексті.

В українській та німецькій правничій лексичній паралелі зустрічаються досить рідко. Натомість подібність термінів здебільшого є закономірною, оскільки більшість із них походить зі спільних джерел, насамперед латинської мови. Такі терміни зазвичай зберігають етимологічну основу під час входження до різних мов, що зумовлює їхню формальну схожість. Проте різниця у значеннях іноді виникає навіть при спільному походженні, що, у свою чергу, може призвести до семантичних помилок, особливо якщо йдеться про вузькоспеціалізований термін, зокрема при перекладі правових текстів. Крім того, усвідомлення існування мовних паралелей звертає увагу перекладача на необхідність перевіряти значення терміна, не спираючись лише на етимологічну спорідненість або фактичну подібність слова, адже остаточне значення формується під впливом багатьох чинників, що змінюють його зміст або відтінок залежно від контексту.

За твердженням Брауна, більшість європейських мов мають спільні лексичні елементи – так званий пан-європейський елемент, сформований унаслідок міжнародних політичних, культурних та економічних контактів, які зумовили виникнення мовних анклавів із наднаціональними рисами. Він також виділяє кілька чинників спільного лексичного фонду європейських мов: спорідненість індоєвропейських мов, запозичення (у тому числі з неєвропейських мов), мовні угоди наднаціональних установ, стандартизація у науці й техніці та обмін інформацією через міжнародні агенції [1, с. 17].

Попри наявність спільного лексичного фонду, про який говорив Браун, Кияк звертає увагу на складність функціонування інтернаціоналізмів у реальному мовленні: «Ідеальні інтернаціональні форми мають абсолютно тотожні значення в різних мовах. Такі форми можуть бути зрозумілі безпосередньо особам, що не володіють іноземними мовами. Проте на практиці такі ідеальні форми інтернаціоналізмів зустрічаються вкрай рідко» [1, с. 17].

З аналізу документів можна зазначити, що навіть, здавалося б, абсолютно ідентичні слова можуть мати певні відмінності у значеннях або бути застарілими, і хоча фактично існують у певній мові, майже не використовуються на практиці. Наприклад, українське слово «контракт» схоже за звучанням з німецьким словом «*Kontrakt*», однак останнє вживається значно рідше й здебільшого в специфічних або застарілих контекстах. У сучасному правничому дискурсі переважає використання терміна «*Vertrag*», який і передає основне значення поняття «контракт».

Водночас дійсно зустрічаються інтернаціоналізми близькі до ідеальних, як «параграф» та «*Paragraph*», які походять від латинського «*paragraphus*» [2, 3]. Хоча основне значення в обох випадках – «розділ», їх функціональне застосування різняться. В українській мові термін «параграф» здебільшого вживається у навчальній, науковій або публіцистичній літературі як «частина тексту всередині розділу книги, статті» [2]. Натомість у німецькій мові «*Paragraph*» – «розділ у тексті законів або певних документів, договорів» [3].

Поява так званих «хибних друзів перекладача» зумовлена різними чинниками, які ускладнюють міжмовну комунікацію.

Це може призводити до непорозуміння і помилок у перекладі, що вимагає від перекладачів підвищеної уваги та професійної компетентності для правильного розпізнавання та інтерпретації таких лексичних одиниць. Як зазначається у статті Тонконог та Ювковецької «Через той факт, що в нашу мову прийшло дуже багато інтернаціоналізмів, деякі з яких зараз мають інше значення, ніж в мові походження, з'явився такий термін як «фальшиві друзі перекладача» [4, с. 112].

Різниця в семантиці таких слів пояснюється культурними особливостями, різноманітністю мовних правил і традицій, а також контекстами, в яких вони почали вживатися. Наприклад, німецьке слово «*aktuell*» викликає асоціацію з українським «*актуальний*». Проте варто пам'ятати, що «*aktuell*» означає «*поточний*», а «*актуальний*» – «*важливий для даного часу / значущий*». Тож «*aktuelle Gesetzeslage*» означає поточний стан законодавства, і переклад «*актуальний закон*» викривлює зміст оригіналу, адже в такому разі йтиметься про закон, що відповідає проблемам сучасності. Обидва слова походять від латинського «*actualis*», що означало «*дійсний / чинний*», але через різні етапи семантичного розвитку слова в кожній мові після запозичення його значення можуть відрізнятися. Тож в німецькій мові наголошується на часовій актуальності, тоді як в українській – на суспільній значущості.

Е. Ф. Скороходько розділив «хибних друзів перекладача» на кілька груп залежно від їх походження. Перша охоплює терміни, які змінили значення під час запозичення у різних мовах, друга – що змінили значення вже у мові-реципієнті через природний розвиток лексики, втрачаючи точну відповідність з оригіналом та третю – які змінили значення у мові-продуценті, а у мові-реципієнті зберегли старе значення, що призводить до невідповідності [1, с. 18-19].

Серед прикладів слів, які змінили своє значення одразу при потрапленні до іншої мови, можна навести «*атестат*» – «*Attest*». Лексема «*атестат*» має латинське походження («*attestāri*» – «свідчити», «*attestātum*» – «засвідчене») і надійшла до української мови через німецьку. У сучасній українській мові «*атестат*» означає документ про здобуту шкільну освіту. Водночас у німецькій мові «*Attest*» уживається переважно у значенні медичної довідки або висновку [2, 3].

Натомість деякі слова змінили значення вже в мові-реципієнті. Наприклад, «*курс*» – «*Kurs*». Слово «*Kurs*» походить від латинського «*cursus*» («*біг / швидка їзда / напрям*»). У німецькій мові воно означає навчальний модуль або дисципліну, що триває обмежений проміжок часу. В українську мову термін «*курс*» запозичено через німецьке або французьке посередництво і означає «*рік, ступінь навчання у вищому навчальному закладі*» (наприклад, «*перший курс університету*»). Ще одним прикладом є терміни «*спеціальність*» та «*Spezialität*». Обидва слова походять від латинського «*specialitas*», що означало «*особливість*». Проте у німецькій мові слово «*Spezialität*» має ширше значення: воно може означати як професійну майстерність, так і кулінарну страву, характерну для певного регіону. В українській мові значення слова «*спеціальність*» звузилося до поняття «*професійна / академічна галузь знань*». Тобто, термін пристосувався до потреб української системи освіти і культури, втративши частину початкової багатозначності [2, 3].

Серед слів, значення яких змінилося в мові-продуценті, а в мові-реципієнті залишилося старим, належать «*процес*» та «*Prozess*», які походять від латинського «*processus*»

(«*поступ / рух уперед*»). У німецькій мові «*Prozess*» переважно означає «*судовий процес*», тоді як в українській мові слово «*процес*» має більш широке значення, а саме «*послідовності дій / перебіг явищ*». У німецькій мові у такому контексті зазвичай використовується відповідник «*Ablauf*». Таким чином, українська мова зберегла історичне значення, тоді як у німецькій воно звузилося. Ще одним прикладом є слова «*презупція*» та «*Präsumption*», що взяли початок від латинського «*praesumptio*» – «*припущення*». У німецькій мові це слово вважається архаїчним і рідко використовується, тоді як в українській мові «*презупція*» є активним правовим терміном. Це свідчить про збереження історичного значення в мові-реципієнті [2, 3].

Вищезазначені приклади демонструють складність і багатогранність процесів запозичення та адаптації лексики, наголошуючи на тому, що значення слова може варіюватися, незважаючи на зовнішню схожість форм.

Зв'язки між значеннями слів у різних мовах можуть ґрунтуватися на різних лінгвістичних процесах: метафорі (перенос значення за подібністю), метонімії (перенос за суміжністю), евфемізації (пом'якшення або заміна небажаного значення), а також на процесах спеціалізації (звуження значення) або генералізації (розширення значення) [5, с. 1833]. Наведений нижче перелік охоплює лише деякі приклади таких процесів.

Прикладом метафори є слово «*термін*», що, як і німецьке «*Termin*», походить від латинського «*terminus*» («*межа / кінець*»). В обох мовах ці слова набули значення часової категорії, проте їх вживання різняться. В українській мові «*термін*» означає часовий відрізок, а також є частиною певних усталених виразів, наприклад, «*термін давності*». У цьому значенні відповідником у німецькій буде «*Verjährungsfrist*», тоді як «*Termin*» позначає конкретну дату або час події, зустрічі чи заходу, зокрема й у правовому контексті, наприклад «*Gerichtstermin*», «*Verhandlungstermin*» [2, 3].

Прикладом спеціалізації, у свою чергу, є слово «*заява*», яке має ширше значення, ніж німецьке «*Antrag*», тож залежно від ситуації можливе використання таких відповідників як «*Meldung*» (офіційне повідомлення/заява), «*Anzeige*» (заява про правопорушення, скарга), «*Stellungnahme*» (офіційний коментар/заява).

У своїй статті О. Панченко зазначає: «З урахуванням різного характеру та природи оманливості вдалося виокремити три групи «хибних друзів перекладача». Перша група (найчисленніша) – це оманливі слова, які викликають прямі оманливі асоціації у свідомості людини. До них здебільшого належать так звані інтернаціоналізми, або псевдоінтернаціоналізми ... До другої групи (також досить численна) зараховуємо оманливі слова, які здебільшого мають у мові «псевдоблизнюків», тобто слово з подібним написанням, звучанням і / або значенням. Йдеться про пароніми. За аналогією з «хибними друзями перекладача» пароніми іноді називають ще «хибними братами ... Третя група об'єднує оманливі слова, які викликають частково неправдиві асоціації. Ці слова зовні схожі на слова з першої групи, оскільки вони теж викликають пряму асоціацію з відповідним українським словом, однак, на відміну від одиниць першої групи, спровокована асоціація виявляється в деяких значеннях полісемантичного слова помилковою» [6, с. 104-105].

Серед прикладів, які відносяться до першої групи: «*Konkurs*» – «*банкрутство*», українською звучить як «*кон-*

курс», тобто певне змагання. «Revision» звучить як український варіант «ревізія», що дійсно є коректним у фінансовому аспекті, але, якщо йдеться про правничу сферу, то «Revision» – перевірка законності та обґрунтованості судового рішення, тобто відповідає українському терміну «касація». До другої групи відносяться такі слова як «Zivil» – «civilisiert», тобто «цивільний» – «вихований / культурний»; «Personal» – «persönlich», відповідно «персонал» – «особистий»; «Akt» – «Akte», де у першому випадку йдеться про «дію / вчинок» або ж «правовий акт» («Rechtsakt»), а у другому – «справу / досьє». Прикладом третьої групи може слугувати слово «eventuell» – «евентуальний», хоча слово «евентуальний» існує в українській мові і може зустрічатись як коректний відповідник, але більш розповсюдженим варіантом перекладу є «можливо / ймовірно».

До додаткових прикладів «хибних друзів перекладача», належать, зокрема, такі терміни, як «Masterabschluss», який може викликати асоціацію зі словом «мастер», хоча фактично означає ступінь «magistra», або «Lektion», що означає не «лекцію», а «розділ підручника», тоді як справжній відповідник «лекції» – «Vorlesung». Також варто звернути увагу на термін «Fakultät», що може означати не лише факультет, а й коло повноважень або орган в університетській структурі; «Spezialist», що позначає вузькопрофільного фахівця, а не освітній рівень; «Doktor» може мати як наукове, так і професійне значення залежно від контексту; «Direktor» у німецькій частіше означає директора школи, тоді як у контексті компаній варто вживати «Geschäftsführer» або «Betriebsleiter». Термін «Nationalität» може стосуватись етнічної приналежності, а не громадянства, де правильним відповідником є «Staatsangehörigkeit». Слово «Kompetenz» перекладається не лише як «компетенція» у значенні сфери знань чи навичок, а і як «повноваження», проте в юридичному контексті для позначення повноважень доцільніше вживати «Zuständigkeit». Крім того, «Pension» може означати як «пансіонат», так і «пенсію державного службовця», тоді як звичайну пенсію передають через «Rente».

Дослідження «хибних друзів перекладача» має важливі наслідки для перекладу та міжмовної комунікації, де усвідомлення «хибних друзів» є важливим разом зі знанням певних прагматичних стратегій, які допомагають уникнути непорозуміння або неправильного перекладу [5, с. 1833]. Отже, висновоюмо, що необхідно не лише вміти ідентифікувати такі слова, але й мати достатню кількість знань та навичок для врахування мовного, культурного та ситуаційного контекстів.

Аналіз теоретичного матеріалу дозволяє узагальнити, що виявлення «хибних друзів перекладача» уможливорюється застосуванням низки лінгвістичних методів. Передусім це лексичний аналіз, що передбачає порівняння слів, які схожі у двох мовах, і визначення їх значення. Корпусна лінгвістика допомагає не лише визначити подібні лексеми, а й дослідити частотність та сферу їх вживання. Контекстуальний аналіз, який полягає у вивченні типових фраз, колокацій, дозволяє точно зрозуміти, чи є слово «хибним другом» у певному контексті. Також порівняння різних перекладів одного і того ж тексту або схожих за тематикою та стилем текстів дає змогу виявити помилки, зумовлені неправильною інтерпретацією «хибних друзів перекладача».

Більш того, існують певні рекомендації, які можуть допомогти перекладачам уникнути помилок при перекладі «хибних друзів». Перш за все необхідно враховувати мовний реєстр,

тобто важливо проаналізувати тон, стиль і формальність тексту для правильної передачі змісту іншою мовою. Також важливо розуміти, що ідіоматичні вирази часто не перекладаються дослівно, а мають конкретний відповідник в мові перекладу. До того ж одне й те саме слово може мати різне значення в різних культурах, тому варто бути обізнаним у культурних особливостях як вихідної, так і цільової мови. Також доцільно ґрунтовно аналізувати контекст, користуватись надійними двомовними словниками та за можливості при виникненні труднощів консультуватись з носіями мови, адже вони мають природне мовне чуття і це допомагає вловити нюанси, котрі не завжди відомі перекладачу [7].

Висновки. Отже, аналіз досліджених документів підтверджує, що явище «хибних друзів перекладача» є доволі поширеним і становить потенційну загрозу для точності перекладу офіційних документів. Саме зовнішня подібність лексем у мові оригіналу та мові перекладу створює ілюзію семантичної відповідності, що призводить до труднощів у передачі термінологічної інформації та може спричинити зміщення змісту.

Хоча більшість юридичних термінів в українській та німецькій мовах мають спільне латинське походження, це не гарантує тотожності значень: інтернаціоналізми можуть відрізнятися за семантикою у різних мовах, сферою вживання та частотою використання. Такі розбіжності зумовлені культурними, мовними та правовими особливостями кожної країни та істотно впливають на тлумачення й переклад юридичних термінів.

У багатьох випадках зміни значень відбувалися вже на етапі запозичення, коли слово потрапляло в іншу мову і одночасно адаптувалося під специфіку національної правової системи та суспільних реалій. Внаслідок цього навіть слова з однако-вим коренем можуть мати суттєво різні значення і функції, що є однією з основних причин перекладацьких помилок.

Література:

1. Кияк Т. Р. «Фальшиві друзі перекладача» як проблема міжкультурної комунікації. *Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка*. 2010. № 89 (1). С. 17-20.
2. Goroh.pp.ua. Український онлайн-словник. URL: <https://goroh.pp.ua/a/%D0%95%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/>.
3. DWDS – Das Digitale Wörterbuch der deutschen Sprache. URL: <https://www.dwds.de/>.
4. Тонконог І. В., Ювковецька Ю. О. Мовні відмінності та особливості перекладу інтернаціоналізмів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2020. Т. 31 (70), № 1, ч. 3. С. 110-114.
5. Chamizo Domínguez P. J., Nerlich B. False friends: Their origin and semantics in some selected languages. *Journal of Pragmatics*. 2002. № 34. С. 1833-1849.
6. Панченко О. І. Хибні друзі перекладача в історії мови та сучасному стані. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка*. 2022. № 17. С. 102-106.
7. AbroadLink Übersetzung. Was sind falsche Freunde in der Übersetzung? URL: <https://aluebersetzung.com/blog/was-sind-falsche-freunde-in-der-uebersetzung>.

Hradil A., Podvoiska O. False friends as a challenge to cross-linguistic equivalence in legal translation (Ukrainian-German and German-Ukrainian contexts)

Summary. The article examines the «false friends of the translator» phenomenon as one of the key challenges of interlingual equivalence, particularly in the context of legal

translation. This issue arises when lexical items that appear similar in two languages have different meanings, which often leads to misinterpretation of the text and translation errors. The paper provides a detailed explanation of the concept of «false friends», analyzes the main difficulties they cause in the translation process, and suggests strategies for overcoming them. Legal terms, as well as information from scientific and informational sources, served as the material for the analysis, enabling a comprehensive approach to the topic. The object of the study is the vocabulary of the legal sector, while the subject is the identification of «false friends» in the German-Ukrainian translation. The potential pitfalls for translators are also increasing, due to the constant evolution of languages, the growing number of internationalisms, and the effects of globalization, making this issue highly relevant. Research in this area helps to raise awareness among professionals, which in turn improves the quality of translation. It is also important to note that the growing number of intercultural contacts and international cooperation creates an even higher

demand for qualified translators, which once again confirms the importance of their professional activities. Accurate meaning transfer is crucial for effective communication and for avoiding misunderstandings between representatives of different cultures and legal systems. It is especially essential to avoid even minor inaccuracies in the translation of legal texts, as mistakes can lead to legal conflicts, breach of obligations, loss of rights, or litigation. The article also outlines the main types of pseudo-internationalisms, and their distinguishing features, and provides practical recommendations for overcoming this translation difficulty. Comparative analysis deepens the understanding of the theoretical framework and shows its subtleties, enabling the identification of parallels between German and Ukrainian vocabulary. In its turn, semantic analysis has helped to uncover the reasons for the differences in the meanings of similar-sounding words across languages.

Key words: false friends of the translator, internationalisms, pseudo-internationalisms, equivalence, linguistic parallels, legal translation.